

Divadelní prázdniny

Blanka Falcníková

Nejraději jsem měla divadelní prázdniny. A to i přesto, že maminka, která byla uvaděčkou v nejznámějším krajském divadle, trpěla jako zvíře – že nemůže do svého milovaného zaměstnání a že je po večerech odkázaná na společnost rodiny, případně televize...

Ona maminka totiž měla kdysi velké ambice stát se herečkou, což se projevilo zejména v jejích výkonech před otcem. Bohužel, přijímací komise na DAMU nesdílela maminčino přesvědčení o jejím hereckém zaměření, proto nebyla přijata ke studiu pro nepřilíš zřejmý talent. Asi se ale na tom také podepsala skutečnost, že maminka při zkoušce pozapomněla text. No ale podle toho, co maminka na sebe jednou ve slabé chvíli při oslavě nějakých narozenin prozradila, komise z ní nedostala ani slovo. V podstatě maminka pouze doklopýtala před těch pět zkoušejících, zůstala stát jako solný sloup a nic. Ven jí už pak museli vynést. Jinak se u nás doma o této epizodě nehovořilo. Maminka se spokojila s tím, že je jako uváděcí paní blízko divadelních prken, tedy herců a hereček, a žila si svůj zvláštní divadelní život. Svůj do té doby, než měla mě.

Náhle se její nenaplněná ambice přesunula na její geniální dítě, takže jsem jako čtyřletá uměla recitovat celý Máchův Máj téměř jako Zdeněk Štěpánek, roli Julie jsem mamince deklamovala několik let téměř denně a dodnes ve mně hospodské prostředí evokuje hru Dům na nebesích. Zde jsem již ve dvanácti letech musela mamince zdatně sekundovat, protože se zhlédla v roli prodavačky Kláry, snažíc se se trumfnout na divadle tak báječnou Bohdalku.

Jinak jsem byla pravidelně využívána jako děvče s kytíčkou při děkovačce nebo na dětské statické role. Slovo ze mě totiž na veřejnosti prostě nedostali... Maminka kroutila hlavou a všechny přesvědčovala, že kdyby mě slyšeli u nás doma, že by teprve viděli, co dokážu.

Jednou – to mi bylo asi jedenáct – mě maminka výhružkami donutila hrát v jednom divadelním kuse nakupující dívku v masně, tedy v řeznictví. Má role se zdála být jednoduchá – měla jsem přijít do obchodu a zakoupit u prodavačky pět plátků tlačenky. Ono přijít ale znamenalo přibíhat se o berlích... Hra byla situována do období první republiky a jednalo se tam mimo jiné o výrazný sociální kontext

– dívka z chudé rodiny, postižená svalovou horečkou, nyní musí chodit o berlích a rodiče nemají na to, aby jí pořídili ortopedický vozíček. Ze skladu rekvizit jsem obdržela velmi použité dřevěné berlíčky, které byly trochu menší, než bych potřebovala. V rámci zkoušek jsem musela na chodbě divadla zkoušet chůzi, která by vypadala dostatečně hodnověrně – tedy jako že mám hadrové svaly. Moc mi to nešlo – neustále jsem vkládala opěrky berlí do podpaží tak, že berle jsem měla křížem před sebou... Nechácala jsem to já ani nikdo z těch, kdo mě viděli s berlími zápasit, a dokonce ani ti, kteří se pokusili mi to předvést. Nicméně výsledkem bylo, že jsem nemohla udělat ani krok, a když jsem se o něj pokusila, následoval pád na břicho, berle křížem pod mnou... A tak nade mnou stále elita krajského divadla a radila se, co se mnou. Nakonec došli k tomu, že mi ty berle prostě přivážou k rukám, abych je měla stále na jednom místě a nabrala s nimi správný směr. Asi jen zoufale kvílící matka byla důvodem, proč tuto dětskou roličku režisér nepřeobsadil někým méně tupým a více divadelně nadaným.

S přivázanými berlami už pak zkoušky proběhly bez zádrhelů, vše bylo v pohodě. Tedy až do momentu premiéry, kdy se hlediště zaplnilo asi šesti stovkami lidí. Začala mě znejišťovat podivná slabost v kolenou, navíc těsně před výstupem jsem ještě musela na toaletu – posedmé... A to byla ta směla – vždy, když jsem použila toaletu, mi inspicientka musela nejprve odvázat a pak znovu přivázat berle k rukám. Posedmé už na to prostě nebyl čas... Vyšoupla mě na jeviště, snažíc se mi vrazit do rukou berle. Marně. Vpadla jsem tam, a vidouc ty stovky lidí, kteří zaměřili svou pozornost na mě, ztuhly mi nohy jako beton. Věděla jsem ale, že se musím dostat k pultu. Došourala jsem se tedy k němu z posledních sil, vlekouc nohy v krásných červených botkách s černou podrážkou za sebou. Měla jsem nohy takřka olovené – podrážka na dřevěných prknech, co znamenají svět, zanechávala viditelné černé čmouhy. Výhodou ale bylo, že jsem konečně vypadala jako opravdové postižené dítě...

Celý můj výstup měl trvat – a na zkouškách také trval – kolem čtyř minut, a to včetně krájení a balení tlačenky prodavačkou. Jen má zvláštní chůze k pultu však zabrala minut sedm. Diváci, do té

doby poněkud znudění, poposedli a zpozorněli. Chovala jsem se nestandardně. Když jsem se totiž doplahočila k pultu, snažila jsem se – celá rudá – dostat ze sebe svůj štěk. Polykala jsem, opakovaně se nadechovala a vydechovala, a nebyla schopná vyloudit ze sebe ani hlásku. Vyvalenýma očima jsem hypnotizovala kolegyni v roli prodavačky, která – jak se později přiznala – si myslela, že mám epileptický záchvat. I tato část mého výstupu trvala asi sedm nekonečných minut.

Pak jsem ucítila v břiše jasný signál, že bych se měla odebrat do soukromí toalet. To mě přesvědčilo, tréma netréma, že nesmím svůj výstup již déle prodlužovat. Nadechla jsem se a vyrazila ze sebe: „Pět tlápků tlačenky, prosím!“ Tato věta zcela odrovnala nejen profesionální herečku za pultem, ale také celé hlediště. V tu chvíli jsem již na nic nečekala, sebrala jsem z pultu nějaký papír a zmizela z jeviště...

Maminka se se mnou ten večer moc ne bavila. Roztála až druhý den, když si v novinách přečetla recenzi na premiéru divadelního představení. „Kromě toho, že hra vynikala nudou a plytkostí,“ psal redaktor kulturní rubriky místních novin, „zazářila v komické roli dosud neznámá mladá herečka, která je příslibem pokračování české komediální školy...“

Mamince se zaleskly oči, uvěřila, že jsem svou roli vyšperkovala proto, abych jinak neslanou nemastnou hru vylepšila. Nic jí nevadilo, že jsem svůj výstup již nikdy nezopakovala. Roli dostalo jiné děvče. Jistou satisfakcí mamince byla skutečnost, že ji hrála v mém pojetí.

Blanka Falcníková

